

de raad van de gemeente Westerkwartier
per mail via griffie@westerkwartier.nl

Contactpersoon
Frans Huisman

Kenmerk
1969184213

Leek
2 juli 2024

Onderwerp
onderwijs aan nieuwkomers

Geachte leden van de raad,

Inleiding

Omdat onderwijs cruciaal is voor de ontwikkeling van kinderen en jongeren, is de overheid verplicht om te garanderen dat er voor nieuwkomers plaats is in het onderwijs. Hoe het aanbod van onderwijs voor nieuwkomers georganiseerd is, verschilt per gemeente.

Zo mogelijk werken gemeenten in de regio onderling samen om gezamenlijk een aanbod te realiseren. Waar dit gebeurt, heeft dit over het algemeen een positieve uitwerking op het onderwijs voor nieuwkomers. In de provincie Groningen is een nieuwkomersoverleg. De gemeenten Noordenveld en Westerkwartier hebben met de schoolbesturen OPON en Quadraten, regelmatig overleg over het nieuwkomersonderwijs en wat er voor nodig is.

Nieuwkomers

Onder nieuwkomers wordt hier verstaan: kinderen die rechtstreeks uit het buitenland instromen in het onderwijs of kinderen die al elders in Nederland onderwijs hebben gevolgd, en korter dan 2 jaar in Nederland zijn. Dit betreft onder meer de Oekraïense leerlingen die sinds de oorlog hier zijn. Ook kinderen van niet-Nederlandstalige ouders, zoals arbeidsmigranten en expats, kunnen zich melden bij een reguliere school. De focus is gericht op taalonderwijs om instroom in het reguliere onderwijs mogelijk te maken.

Taalklassen basisonderwijs

De schoolbesturen Quadraten en OPON hebben vanuit het regieoverleg Nieuwkomers, een convenant opgesteld voor taalonderwijs op een centrale locatie. Zij vragen aan de gemeenten Noordenveld en Westerkwartier om ondersteuning van taalklassen in het basisonderwijs. De doelstelling is om op de centrale locatie (in het dorp Leek) voltijds intensief taalonderwijs aan nieuwkomers aan te bieden, dat er op gericht is om taalachterstanden zo snel mogelijk in te lopen. Door middel van schakelonderwijs kan een doorstroom naar het regulier onderwijs plaats vinden, en kunnen de leerlingen integreren in een reguliere school naar keuze.

Internationale schakelklas voortgezet onderwijs

In onze regio is rsg de Borgen ingesprongen op het nijpende probleem dat de internationale schakelklassen (ISK) in Groningen, Drachten en Assen, regelmatig vol zitten, en geen nieuwe leerlingen aan kunnen nemen. Rsg de Borgen is gestart met een eerste opvang voor leerplichtige nieuwkomers in het Westerkwartier en Noordenveld op een eigen ISK-locatie.

De eerste 30 leerlingen worden opgevangen op de locatie Woldborg in Grootegast, die veel ervaring heeft met anderstaligen (NT2) door het onderwijs aan Oekraïense ontheemden. Als het er meer zijn of worden dan 30, dan komt de tijdelijke ISK-locatie in Leek in beeld.

Project Nieuwkomersonderwijs provincie Groningen

De 10 Groninger gemeenten hebben samen met het onderwijsveld, een plan opgesteld voor het onderwijs aan nieuwkomers en ontheemden. Dit plan is besproken met de ministeries van Onderwijs, en Veiligheid en Justitie. Het heeft geleid tot een financiële ondersteuning vanuit het Rijk voor knelpunten bij het basisonderwijs, voortgezet onderwijs en gemeenten. De looptijd van deze bestuursovereenkomst is van het lopende schooljaar tot en met het schooljaar 2024-2025. Onderdeel van het project is de opzet van een regionaal expertisecentrum en schakelcoaches.

Gemeenten Westerkwartier en Noordenveld

De schoolbesturen hebben de gemeenten ondersteuning gevraagd voor hun plannen. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de huisvesting en het leerlingenvervoer. Daarnaast kan er behoefte zijn aan jeugdhulp voor de leerlingen en hun ouders, en daar hebben De Schans, WIN en de gemeenten een taak in. De gemeenten kijken ook toe op de leerplicht. Als gemeenten is een raming gegeven van verwachte aantallen te huisvesten statushouders en Oekraïners. De scholen hebben die informatie gebruikt om hun plannen en exploitatie op te stellen. De onzekerheidsfactor is echter groot; dit geldt ook voor de woonlocaties van deze doelgroepen.

De huisvesting van de taalklassen gebeurt in een basisschool in Leek, die voor het komende schooljaar één of meer ruimten beschikbaar heeft. Leerlingen uit zowel het Westerkwartier als Noordenveld gaan hier naar toe. Er zijn geen huisvestingskosten voor de gemeenten aan verbonden. Quadraten betaalt de exploitatie uit de Rijksbekostiging voor deze leerlingen.

De huisvesting van de eerste ISK-klassen vindt plaats in De Woldborg in Grootegast. Voor de ISK-locatie bij de Lindenburg, kan rsg de Borgen gebruik maken van de units die eerst bestemd waren als uitbreiding voor de Oekraïense leerlingen bij de Woldborg. Met het bedrijf dat de units heeft geleverd zijn afspraken gemaakt over het plaatsen, en dat kan voor een deel nog onder het oorspronkelijke contract van De Woldborg. Voor het aansluiten van elektriciteit, water en riolering op de units, en fundering zijn meerkosten. Die kunnen bekostigd worden uit het budget gemeentelijke maatwerk. Het resterende budget kan ingezet worden voor knelpunten in het leerlingenvervoer. De units worden na de zomervakantie van 2024 in gebruik genomen.

Leerlingenvervoer

Voor de leerlingen naar de taalklas en de ISK-locatie gelden dezelfde regels als voor het leerlingenvervoer voor andere leerlingen. De leerlingen in het VO worden geacht om op de fiets of met het openbaar vervoer de scholen te bezoeken. De basisschoolleerlingen bezoeken een reguliere basisschool en ouders dienen hun kinderen zelf naar school te brengen. In de praktijk worden oplossingen gezocht door de inzet van vrijwilligers en/of eigen busjes vanaf de verblijfslocatie. De inzet van taxivervoer kent zijn beperkingen; in de beschikbaarheid, in routes

en in kosten. Indien er desondanks knelpunten ontstaan, dan kunnen we het gemeentelijke budget voor maatwerk gericht inzetten voor het vervoer naar de school met de taalklas.

Financiën

De gemeente Westerkwartier heeft vanuit de bestuursovereenkomst € 105.000,00 ontvangen. Een bedrag van € 60.000,- is bedoeld voor het nieuwkomersonderwijs PO; met het budget van € 45.000,00 kan de gemeente maatwerk leveren voor de taken huisvesting en leerlingenvervoer. Voor de ISK-locatie(s) van rsg de Borgen is € 35.000,00 rechtstreeks uit het project inzetbaar. Het gemeentelijke budget besteden we in overleg met de schoolbesturen aan knelpunten.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van de gemeente Westerkwartier,

A. van der Tuuk, burgemeester

R. Kleijnen, secretaris